

AS Metrosert nõukogu aruanne 2024. majandusaasta kohta

Vastavalt äriseadustiku § 333 lõikes 1 ning riigivaraseaduse § 98 lõikes 1 sätestatule esitab AS Metrosert nõukogu oma aruande AS Metrosert 2024. majandusaasta kohta.

AS Metrosert on Eesti riigile kuuluv äriühing, mille peamised tegevusalad on Eesti riigietalonide hoidmine, rakendusuuringud, teadus- ja arendusteenused, mõõtevahendite kalibreerimine ning taatlemine, juhtimissüsteemide ja toodete sertifitseerimine. Oma tegevusaladel tegeleb Metrosert teadus- ja arendustegevusega. Riigi tellimusel täidab Metrosert Eesti metroloogia keskasutuse rolli.

Metroserdis on neli tulu tootvat divisjoni: metroloogiadivisjon, sertifitseerimisdivisjon, teadus- ja arendusdivisjon ning rakendusuuringute divisjon. Ettevõtte aktsiakapital on 4 479 700 eurot. Majandusaasta algab 01.01 ja lõpeb 31.12.

AS Metrosert lähtub oma tegevustes üldkoosoleku 26.01.2023 otsusega kinnitatud dokumendis „AS Metrosert omaniku ootused“ kirjapandud strateegilistest ja finantseesmärkidest, samuti õigusaktidest ja asjakohastest akrediteerimisnõuetest. Ettevõttes rakendatakse head ühingujuhtimise tava. Tagatud on nõuetekohane riskijuhtimine ja sisekontrolli toimimine.

2024. aastal toimus üks üldkoosolek ja kümme nõukogu koosolekut, lisaks on otsuseid võetud vastu koosolekut kokku kutsumata seitsmel korral. Nõukogu täitis seadusega ja põhikirjaga pandud ülesanded ning osales oluliste küsimuste lahendamisel, mida kajastavad ka nõukogu koosolekute protokollid.

Metroserdi nõukogus on hetkel viis liiget. Nõukogu esimees on alates 04.02.2025 Sigrīd Rajalo ja nõukogu liikmed on Jana Salm, Seth Gustav Lackman, Mart Saarma ja Madis Raukas. Metroserdi juhatus koosneb hetkel kahest liikmest: Aigar Vaigu (juhatuse esimees) ja Indrek Tulp. Kristel Tummi juhatuse liikme volitused kehtisid kuni 21.03.2025 (k.a).

Nõukogu hinnangul toimis äriühing 2024. aastal omaniku seatud ootuste kohaselt ning kõik äriühingu tegevused planeeriti ja viidi ellu omaniku eesmärkidest lähtuvalt. Ühelt poolt oli endiselt fookuses efektiivsuse ja kasumlikkuse kasvatamine, et langevas majandusolukorras säilitada ja suurendada teenuste mahtusid. Teiselt poolt jätkusid Metroserdis kiired arengud seoses rakendusuuringute keskuse ülesehitamisega. 2024. aastal käivitusid tegevused kõigis viies rakendusuuringute keskuse valdkonnas (biorafineerimine, droonitehnoloogiad, vesinikutehnoloogiad, autonoomsed sõidukid ja terviseandmed).

Majandustulemused 2024

Ettevõtte müügi käive oli 3,9 M€, suurenedes 2023. aastaga võrreldes 9%, kuid siiski jäi eelarvestatule alla 7%. Müügi käibest 91% tuli metroloogiadivisjonilt, 8% sertifitseerimisdivisjonilt ning 1% teadus- ja arendusdivisjonilt. Rakendusuuringute divisjoni müügitulu oli 2024. aastal 5 690 eurot.

Metroloogiadivisjoni käive oli 3,6 M€. Aastases võrdluses kasvas metroloogiadivisjoni käive 9%, mida võib pidada heaks tulemuseks arvestades, et 2024. aastal kahanesid Eestis nii sisemajanduse kogutoodang (-0,3%) kui ka tööstustoodangu mahuindeks (-4%). Metroloogiadivisjon lõpetas aasta 344 k€ suuruse käumiga.

Sertifitseerimisdivisjoni müügikäive oli 318 k€; mis kasvas aastaga 34,5%. Müügikäive oli täpselt eelarvestatud piirides. Sertifitseerimisdivisjon oli neljast divisjonist ainuke, mis lõpetas aasta koos ettevõtte üldkuludega kahjumiga (-60 k€) Divisjoni kahjum ilma ettevõtte üldkuludeta oli 1,7 k€.

Sihtfinantseerimise tulu 2024. aastal oli 4,6 M€, moodustades 53% ettevõtte ärituludest. Suurim osa sellest (3 M€) eraldati tegevustoetusenarakendusuuringu keskuse käivitamiseks valdkonna ministri käskkirjaga nr 10 „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja tema valitsemisala asutuste 2024. aasta eelarvete kinnitamine“ lisa 7 „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kindlaksmääratud vahendite kulude eelarvest antavad sihtotstarbelised ja tegevustoetused“

Lisaks kaeti sihtfinantseerimisega Eesti riigi etalonide hoidmise ja arendamise kulud ning suurem osa nimemärgise registri pidamise kuludest. Osalemine rahvusvahelistes teadus- ja arendusprojektides tõi tulu 417 k€, mis on 9% ärituludest.

2024. aastal olid ärikulud 7,3 M€, suurenedes 2023.aastaga võrreldes 40%. Põhiosas oli kulude kasv seotud rakendusuuringu valdkondade käivitamisega. Uue üksuse käivitamine tõi kaasa töötajaskonna märgatava suurenemise, seda nii uutes tegevusvaldkondades kui ka tugiüksustes, mis toetavad ettevõtte laienemist ja arengut. Aasta teises pooles lisandusid uued kontoripinnad Tallinnas.. Rakendusuuringu divisjoni kulud kokku olid 1,6 M€.

2024. aasta ärikasumiks kujunes 1,5 M€, millest 1,4M€ tekkis erakorralisena seoses rakendusuuringu keskuse käivitamisega. Nimelt kajastati kogu laekunud tegevustoetus summas 3 M€ tuluna vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile, aga kulusid tekkis perioodil ainult 1,6 M€ euro ulatuses. Enamlaekunud summat kasutatakse rakendusuuringu keskuse kulude katmiseks järgnevatel perioodidel.

Investeeringud

2024. aastal investeeriti seadmetesse 300 k€ (sh etemaksed), mis on 181 k€ vähem kui 2023. aastal. Esialgsest 2024. aastaks planeeritud investeeringute kogumaht (6,4 M€) jäi täitmata, sest paljude planeeritud hangete läbiviimine osutus oodatust aeganõudvamaks tulenevalt investeeringute tehnilisest keerukusest. Investeeringute vajadus vaadatakse uuesti üle ja viiakse ellu järgnevatel aastatel.

2025. ja ka järgnevatel aastatel on Metrosert investeerimas tavapärasest oluliselt suuremas mahus, et käivitada rakendusuuringu teenused ning tõsta Metroserdi tehnilist võimekust olemasolevates valdkondades.

- Rakendusuuringu keskuse viiest valdkonnast neli (erandiks on terviseandmete valdkond) vajavad tegevuse käivitamiseks märkimisväärseid investeeringuid taristusse. Taristuinvesteeringute oodatav kogumaht on suurusjärgus 20-26 M€.
- Järgneva kahe aasta jooksul arendab Metrosert teadus- ja arendustegevuse tulemusena välja aja ja sageduse valdkonna riigietaloni. Arenduse eesmärk on liituda koordineeritud maailma ajaga UTC ja luua sellega seotud täpse aja edastamise teenus. Aja ja sageduse riigietaloni tasemel mõõtevõime on üliolulise tähtsusega osa riigi toimepidevuses - toimivatest ja turvalistest sidelahendustest kuni pangateenuste ja elektrivõrgu toimimiseni.
- Toimub ka elektriliste suuruste riigietaloni moderniseerimine, investeeringu eesmärk on riigietaloni toimepidevus pinge ja takistuse valdkondades ning elektrilise võimuse riigietaloni väljaarendamine.

- Metrosert jätkab süvendatult optiliste suuruste valdkonna arendamist. Optiliste suuruste mõõtevõime on aluseks toimivatele sidelahendutele nii tava kui ka kõrgemat turvalisust nõudvates lahendustes.
- Optika valdkonnas jätkatakse madalate footonvoogude mõõtmise võimekuse tõstmist, mis on Metroserdi selge konkurentsieelis rahvusvahelistes arendusprojektides.
- Jätakuvalt investeeritakse olemasolevasse riigietaloni seadmeparki, et tagada riigietaloni süsteemi toimepidevus.
- Lisaks investeeritakse muudesse teenuse osutamiseks vajalikesse seadmetesse, et pakkuda klientidele täpsemat ja kvaliteetsemat teenust, tehes seda kiiremini ja väiksema tööjõukuluga.

Metrosert jätkab aktiivset tegutsemist EURAMETi (Euroopa metroloogia keskasutuste koostööorganisatsioon) poolt koordineeritavates teadus- ja arendusprojektides. Fookuses on Eesti riigietalonidega seotud valdkonnad ning lisaks veel ka optika ja metroloogia digitaliseerimisega seotud teemad. Metrosert on EARTO (Euroopa rakendusuuringute organisatsioonide koostööühendus) täisliige ning osaleb mitmete EARTO töögruppide töös.

2025. aasta eesmärgid

2025. aastal on Metroserdi peamine eesmärk rakendusuuringute keskuse kõigi viie valdkonna käivitamine ja arendamine. Valdkondade äriplaanid on valminud ja tegevusi viiakse ellu vastavalt äriplaanidele. Kui terviseandmete valdkonnas on käivitusfaasis vaja eelkõige katta tegevuskulusid äriteenuste väljaarendamiseks, siis ülejäänud neljas valdkonnas on lisaks vaja teostada arvestatavad investeeringud taristusse (laborid, testseadmed jms). Vahendid nendeks investeeringuteks peavad tulema läbi aktsiakapitali sissemaksete (vastavad valitsuse otsused on tehtud 2024. aasta augustis ja 2025. aasta märtsis), mida saab võimalusel kombineerida teiste siseriiklike ja rahvusvaheliste rahastusmeetmetega (EL rahastusmeetmed või EISI meetmed).

Lisaks rakendusuuringute keskuse käivitamisele jätkab Metrosert 2025. aastal äriteenuste tõhustamist. Metroloogiadivisjonis algab 2025. aastal äritarkvara väljavahetamine. Töö optimeerimine ja digitaliseerimine on vajalik, et tulla toime palgasurvega tööjõumahukas tegevusvaldkonnas. Sertifitseerimisdivisjonis tegeletakse klientide hulga kasvamisega, et tagada valdkonna toimimiseks piisav maht. Sertifitseerimistegevus on Metroserdi jaoks vajalik, sest toetab rakendusuuringute kui ka metroloogia tegevussuundaid.

Sisekontroll

Ettevõttes on rakendatud ja toimib sisekontrolli süsteem. Siseauditite (juhtimissüsteemi nõuetest tulenevalt) korraldust reguleerib ettevõttes juhend „J-20 Siseauditite läbiviimine“. Siseauditite käigus kontrollitakse vastavust akrediteeringute aluseks olevate standardite nõuetele. Siseauditid planeeritakse kolmeaastases auditiprogrammis, antud perioodi jooksul käsitletakse/vaadeldakse siseauditite raames kõiki standarditest tulenevaid nõudeid. Lisaks standarditest tulenevatele spetsiifilistele nõuetele hõlmavad siseauditid järgmisi üldisi teemasid: erapooletus ja konfidentsiaalsus; töötajate pädevuste hindamine; nõuded struktuurile, ressurssidele ja protsessidele; riskide käsitlemine; kaebuste ja mittevastava töö ohje; andme- ning dokumendiohje. Siseauditeid läbiviivad töötajad on saanud vastava koolituse ja läbinud täiendkoolitusi. Olulist tähelepanu pööratakse töötajate töökeskkonnale ja -ohutusele, 2024. aastal kaasati väline koostööpartner, hindamaks olemasolevaid tingimusi ning tegemaks parendusettepanekuid töökeskkonna ja -ohutuse osas. Lisaks siseaudititele läbib Metrosert regulaarselt igas akrediteeritud valdkonnas välisauditeid. 2024. aastal toimusid uushindamised kahe akrediteeringu osas - K001 (kalibreerimislabor) ja MSC001 (juhtimissüsteemide sertifitseerimisasutus). 2025. aastal kaasatakse siseaudiitori teenus audiitorühingult vastavalt Metroserdi põhikirja punkt 7.2.

Erapooletus ja huvide konfliktid

AS-is Metrosert on 21.01.2019 võetud vastu otsus „Otsus kalibreerimis-, katse-, mõõtmis-, inspekteerimis-, sertifitseerimis- ja väärismetalli proovi tõendaja tegevuste erapooletust tagavate meetmete kohta“. Antud otsusega tutvumist kinnitab iga uus töötaja allkirjaga. Erapooletuse tagamiseks on jõustatud kord „J-28 Huvide konfliktide vältimise kord“, mida viimati muudeti 03.12.2020. Täiendava konfidentsiaalsuse ja erapooletuse deklaratsiooni allkirjastavad sertifitseerimistegevusega seotud töötajad. Samuti kontrollib erapooletusnõuete täitmist kord aastas erapooletu sertifitseerimisenõukogu.

Lisaks sisaldab 2019. aastal kasutusele võetud ja 2023. aastal täiendatud töölepingu vorm põhjalikke huvide konflikti vältimise ning ärisaladuse hoidmise kohustuse kokkuleppeid.

Nõukogu ja juhatuse tasud ning seotud osapooled

Majandusaasta jooksul nõukogu ja juhatuse liikmetele arvestatud tasude summad on toodud allolevas tabelis.

	Arvestatud tasud	Tulemustasu	Puhkusetasu	Sotsiaalmaksud	Kokku
Aigar Vaigu	52 707	9 408	6 441	19 060	87 616
Kristel Tumm	44 989	3 920	4 188	14 761	67 858
Indrek Tulp	44 206	3 920	4 927	14 749	67 803
Sigrid Rajalo	2 721			688	3 409
Madis Raukas	2 874			726	3 600
Jana Salm	162			59	221
Sandra Särav-Tammus	150			41	191
Kristjan Vassil	1 088			300	1 388
Ege Metsandi	4 234			1 166	5 400
Sven Mats	2 697			674	3 372
Total	155 829	17 248	15 556	52 225	240 858

Üldjuhul juhatuse ja nõukogu liikmetele nendega lepingu lõpetamise korral lepingujärgselt hüvitist ei maksta. Juhatuse liikme teenistuslepingu ennetähtaegsel lõpetamisel Metroserdi algatusel makstakse juhatuse liikmele hüvitist ennetähtaegse lõpetamise ajal kehtiva kolme kuu tasu ulatuses, v.a kui juhatuse liige kutsutakse tagasi või vabaneb ametist seoses ettevõtte pankrotistumisega, kohustuste mittenõuetekohase täitmise, õigusaktide või muu lepingu rikkumisega, ettevõttele kahju tekitamisega või juhatuse liikme suhtes süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisega.

Lähtuvalt korruptsioonivastasest seadusest viis ettevõtte välisaudiitor läbi auditiprotseduurid, mille käigus hinnati ka seotud osapooli. Audiitor puudusi ei tuvastanud.

Omaniku ootuste täitmine

Omaniku seatud strateegiline üldeesmärk	Tegevuse üldine kirjeldus 2024. majandusaastal
Täita rahvusvaheliselt tunnustatud tasemel Eesti metroloogia keskasutuse ja riigietalonilabori ülesandeid ning väärismetalli proovi töendaja ja riikliku nimemärgise registri pidaja ülesandeid	Metroserdil on kehtiv leping Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, mis seab Metroserdile metroloogia keskasutuse ja riigietalonilabori ülesanded ning väärismetalli proovi töendaja ja riikliku nimemärgise registri pidaja ülesanded.
Olla juhtiv rahvuslik ettevõtte kõikides AS-i Metrosert poolt pakutavates kvaliteeditaristu teenusevaldkondades: metroloogia, sertifitseerimine, väärismetallide analüüs	Metrosert on turuliider metroloogiateenuste ja väärismetallide analüüsi osas ning suurim rahvuslik sertifitseerimisteenuste pakkuja. Metroloogiateenuste vallas kasvas müügitulu võrreldes varasema perioodiga 9% ja sertifitseerimisteenuste vallas 34,5%.
Osaleda aktiivselt metroloogiaalases rahvusvahelises koostöös ja viia ellu Meetrikonventsiooni põhimõtteid rahvusvahelise mõõtühikute süsteemi kasutamisel ja levitamisel	Metrosert kuulub EURAMETi ja esindab Eestit Meetrikonventsioonis. Metrosert osaleb aktiivselt EURAMETi tehnilistes komiteedes ning EURAMETi korraldatud teadus- ja arendusprojektides. 2024. aastal algas Metroserdi osalusel üks uus rahvusvaheline metroloogia valdkonna teadus- ja arendusprojekt optika valdkonnas ning töö jätkub viie varasematel aastatel alanud projektiga.
Tegeleda äriühinguga seotud tegevusvaldkondades teadus- ja arendustegevusega	2024. aastal osales Metrosert kokku kuues rahvusvahelises teadus- ja arendusprojektis ning Metroserdi teadurite osalusel avaldati seitse publikatsiooni, millest kolm tasemel 1.1.
Tagada iga-aastane äritulude kasv ja kasumlikkus, arendades ja laiendades Metroserdi tegevusvaldkondi	Metroserdi müügi käive kasvas 2024. aastal võrreldes eelmise aastaga 9%.
Osaleda tegevusvaldkondadega seotud rahvusvahelises teadus- ja arenduskoostöös; tuua asjakohastest rahvusvahelistest programmide ja fondidest riiklikku teadus- ja	Metrosert osaleb regulaarselt rahvusvahelistes koostööprojektides ning on positiivselt evalveeritud teadus- ja arendusasutus. Metroserdi töötajad on Eesti kontaktisikud Euroopa metroloogia keskasutuste assotsiatsiooni EURAMETi tehnilistes komiteedes pikkuse, massi, temperatuuri, elektriliste suuruste, aja ja

<p>arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemile lisavahendeid</p>	<p>sageduse ning optiliste suuruste mõõtmise valdkondades ning kvaliteedi, interdistsiplinaarse metroloogia ja metroloogia keskasutuste võimekuse tõstmise valdkondades. Metrosert on samuti kolme Euroopa metroloogiavõrgustiku liige. 2024. aastal rahvusvahelistest rahastusmeetetest kaastatud tulu jäi võrreldes 2023. aastaga ligikaudu samale tasemele, ulatudes üle 400 k€.</p> <p>2024. aastast on Metrosert EARTO täisliige ning osaleb EARTO töögruppide töös.</p>
<p>Luu ja arendada rakendusuringute teenuseid järgmistes tegevusvaldkondades: bioväärdamine, droonitehnoloogiad, arukad transpordisüsteemid, vesinikutehnoloogiad, terviseandmed; ning teha selleks vajadusel koostööd nii Eesti kui ka rahvusvaheliste teadus- ja arendusasutuste ja kõrgkoolidega</p>	<p>2024. aastal jätkas Metrosert rakendusuringute valdkondade käivitamisega. 2024. aastal alustati tegevusi kõigis viies rakendusuringute valdkonnas. Kaardistati valdkondades tegutsevate ettevõtete arendusvajadused, valiti välja fookussuunad, koostati äriplaanid ning alustati tehnoloogia investeeringute ettevalmistustega, mis jätkuvad 2025. aastal.</p>
<p>Täita rakendusuringute teostamise ülesandeid vastavalt põhikirjale</p>	<p>Rakendusuringute divisjon on loodud ning ettevalmistused teenuste pakkumiseks alanud.</p>

Omaniku seatud finantseesmärk	Tegevuse üldine kirjeldus 2024. majandusaastal
Kasumlikkus	Ettevõtte tegutses kasumlikult, sh ka pärast erakorraliste tulude (sihtfinantseerimine) ja vastavate kulude mahaarvamist.
Konservatiivsus	Omakapitali suhtarv 2024. majandusaastal oli 91%. Ettevõtte jälgis pidevalt oma riske ning tegeles nende maandamisega. Ettevõtte ei olnud raskustes ega vajanud seetõttu täiendavaid kapitaliinvesteeringuid.
Efektiivsus	Metroserdi äriüksuste majandustegevus on teostatud efektiivselt, ressursisäästlikult ning inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohutul viisil. Keskpikal perioodil (2022 - 2024) on äriüksuste (metroloogia- ja sertifitseerimisdivisjoni) tulud kasvanud 30%, kulude kasv on olnud 30%.
Omanikutulu	Kuna riik rahastab Metroserti läbi sihtfinantseeringute, siis ei oota omanik Metroserdilt dividendide maksmist.

Nõukogu hinnangul toimis äriühing omaniku seatud ootuste kohaselt ning kõik äriühingu tegevused on planeeritud ja ellu viidud omaniku ootustest lähtuvalt.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sigrid Rajalo

Nõukogu esimees